

Onderzoek School2Care

Factsheet pilot

Augustus 2016

School2Care is alweer vijf jaar een begrip in Amsterdam; niet meer weg te denken uit het onderwijs-zorg aanbod in de stad. De partners Spirit, Altra, Esprit Scholen en het Samenwerkingsverband Amsterdam zijn in 2011 gestart met de ontwikkeling van deze 8.00 tot 20.00 uurs aanpak. Het richt zich op jongeren van 12 tot 17 jaar met complexe problemen op meerdere leefgebieden, voor wie bestaande onderwijs-zorgvoorzieningen niet voldoende aansluiten. School2Care begeleidt hen weer richting onderwijs of werk. Uitgangspunt is dat de jongere thuis kan blijven wonen. Vanaf 2013 is School2Care ondergebracht bij Altra Onderwijs & Jeugdhulp. Hiermee is het een structurele voorziening geworden in het bovenscholse aanbod van voortgezet onderwijs in Amsterdam.

De aanpak van School2Care is in de praktijk ontstaan en doorontwikkeld. Het is een intensieve en geïntegreerde verzameling van werkzame elementen. Het team heeft de afgelopen jaren op basis van praktijkervaringen verdieping en verbetering in de methodiek aangebracht. Eind 2015 is de werkwijze beschreven in een methodiekhandleiding. Ongeveer tegelijkertijd ontstond de wens om goed onderzoek te doen naar de aanpak en de resultaten van School2Care, om zo meer te leren over wat werkt voor deze doelgroep en de aanpak te blijven ontwikkelen.

SCIENTIST PRACTITIONER NEJA

Per januari 2016 heeft het Netwerk Effectieve Jeugdzorg Amsterdam (NEJA), gefinancierd door de gemeente Amsterdam, een subsidie toegekend voor wetenschappelijk onderzoek naar School2Care. Sanne Pronk, werkzaam als praktijkonderzoeker bij Altra Onderwijs & Jeugdhulp, zal zich als *scientist practitioner* de komende jaren bezighouden met de uitvoering van dit onderzoek. Het onderzoeksteam is het NEJA zeer erkentelijk voor het mogelijk maken van dit onderzoek. Zie voor meer informatie over het NEJA www.NEJA.nl

Sanne Pronk voert dit onderzoek uit in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam en de Academische Werkplaats Risicojeugd. Daarnaast werkt zij in dit onderzoek samen met partners binnen iHUB. iHUB staat voor inspiratie, innovatie en impact en is een bundeling van krachten tussen Altra, Horizon, de Opvoedpoli en de Nieuwe Kans. Momenteel worden gesprekken gevoerd met Amsterdamse partners over hun mogelijke aansluiting bij het onderzoek.

Onderzoeksteam:

Sanne Pronk MSc., prof. dr. Geert-Jan Stams, prof. dr. Arne Popma, dr. Germie van den Berg, dr. Eva Mulder, dr. Chris Kuiper, Iris Wessels MSc.

Van groot belang zijn de leerlingen, ouders en medewerkers van School2Care en partner organisaties. Hun medewerking in dit onderzoek is onmisbaar. Wij danken hen allen dan ook van harte voor hun inzet!

PILOT

Vanaf september 2015 is een pilot gestart onder alle jongeren die vanaf dat moment zijn ingestroomd. Voor de pilot hebben jongeren, ouders en medewerkers vragenlijsten ingevuld over onder andere gedrag, vaardigheden en opvoedbelasting. De pilot had meerdere doelen:

- Onderzoeken op welke manier een groot onderzoek succesvol kan worden uitgevoerd
- Onderzoeken hoe jongeren, ouders en medewerkers het beste betrokken kunnen worden
- Onderzoeken welke instrumenten geschikt zijn voor deze doelgroep
- Een eerste beeld geven van de doelgroep.

In deze factsheet worden de ervaringen tot nu toe en de resultaten van de pilot gepresenteerd.

De pilot betreft 48 leerlingen die in schooljaar 2015-2016 zijn ingestroomd bij School2Care. 25 van hen zijn inmiddels uitgestroomd, waarvan een groot gedeelte nog ambulante begeleiding ontvangt. De overige 23 leerlingen zijn nog bij School2Care.

De pilot betreft 31 jongens (65%) en 17 meisjes (35%) met een gemiddelde leeftijd van 15 jaar, variërend van 12 tot 17 jaar. 43 leerlingen (90%) zijn in Nederland geboren, 5 in andere landen. Van de leerlingen die in Nederland zijn geboren rekenen zeker 16 zich tevens tot een andere bevolkingsgroep. Van 10 leerlingen is dit niet ingevuld. Van 43 leerlingen is het juridisch kader ingevuld. 70% heeft een OTS, voorgedij of jeugdreclasseringsmaatregel.

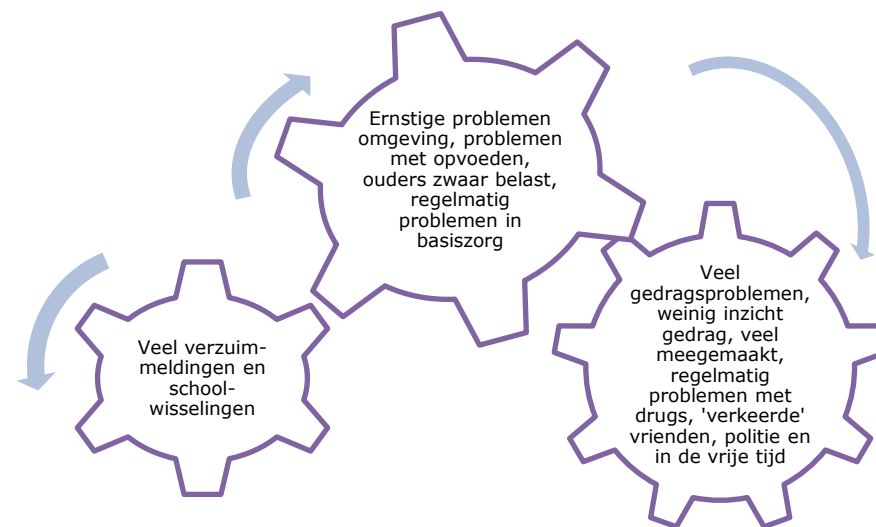
Samenvatting eerste ervaringen

De pilot was zeer leerzaam en heeft veel informatie opgeleverd voor de opzet van het verdere onderzoek. De bereidheid van alle betrokkenen om mee te werken bleek zeer groot, blijkend uit de hoge responscijfers. Succesfactor hierbij is een persoonlijke benadering van leerlingen en ouders en intensief contact met medewerkers. Gebaseerd op de resultaten blijkt een groot onderzoek naar School2Care haalbaar. De komende drie schooljaren kunnen op basis van de instroom maximaal 150 leerlingen in het onderzoek betrokken worden. De verwachting is dat 80% mee zal werken waardoor in totaal 120 leerlingen bereikt kunnen worden.

Samenvatting resultaten

Het pilot onderzoek maakt duidelijk dat de doelgroep van School2Care zware problemen heeft op alle leefgebieden. De leerlingen passen binnen de doelgroep waarvoor School2Care ontwikkeld is (meervoudige complexe problematiek). De doelgroep laat zich grofweg samenvatten door leerlingen en gezinnen met (op elkaar ingrijpende) problematiek op alle leefgebieden:

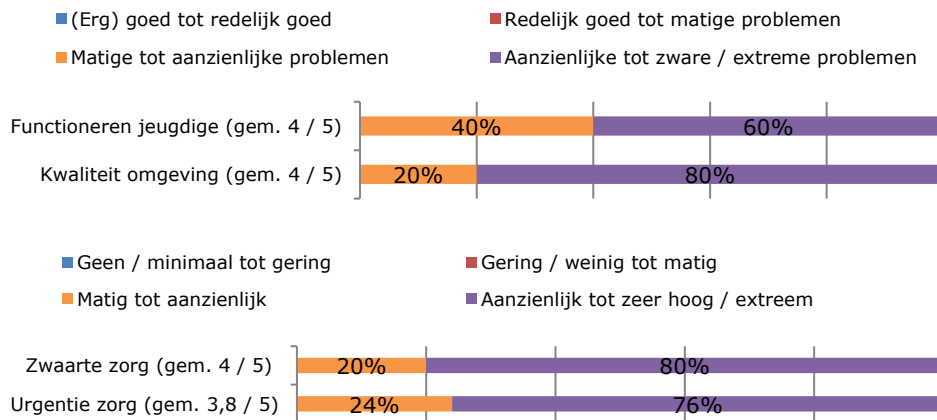
School2Care heeft het afgelopen jaar te maken gehad met vier leerlingen die wel zijn aangemeld, maar al zeer snel daarna toch gesloten of in een JJI werden geplaatst. Het is mogelijk dat zij te laat werden aangemeld. Voor zes leerlingen bleek na enige tijd bij School2Care dat een behandelsetting of jeugdzorg^{plus} passender was en zij zijn hier naar doorverwezen. Meer onderzoek naar deze leerlingen is nodig. Duidelijk is dat dit leerlingen zijn met zeer ernstige problematiek, altijd in combinatie met grote zorgen om de kwaliteit van de omgeving.

APART GEANALYSEERD

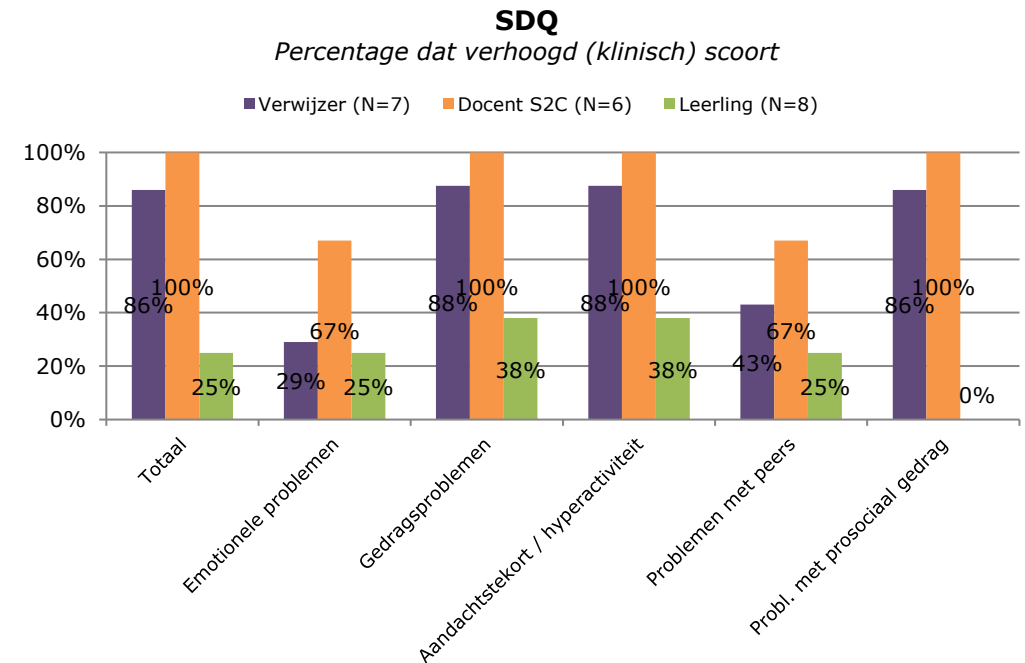
School2Care heeft het afgelopen jaar te maken gehad met vier leerlingen die wel zijn aangemeld, maar al zeer snel daarna toch gesloten of in een JJI werden geplaatst. Het is mogelijk dat zij te laat werden aangemeld. School2Care heeft geen invloed op de aanmeldingen. Het is wel belangrijk om deze leerlingen goed te monitoren en meer te leren over het tijdig verwijzen en voorkomen van doorplaatsingen, zodat hier met verwijzers en samenwerkingsverbanden over kan worden gesproken.

Voor zes van de overige 44 pilot leerlingen bleek na enige tijd bij School2Care dat een behandelsetting of jeugdzorg^{plus} passender was en zij zijn hier naar doorverwezen.

Deze leerlingen (9 jongens en 1 meisje) zijn apart geanalyseerd. Van hen zijn nog maar twee leerlingen bekend bij de leerplicht Amsterdam. De overige leerlingen zijn hier niet meer woonachtig. Voor allen is door de gedragswetenschapper de standaard taxatie ernst problematiek (STEP) ingevuld over de situatie bij aanmelding. Hieruit blijkt duidelijk de ernst van de problemen en de urgente en zware zorg die nodig was. De problematiek belemmerde de leerlingen sterk in verschillende situaties en vormde vrijwel altijd een erge tot ondraaglijke belasting voor de thuissituatie en de omgeving (school / maatschappij). Daarnaast speelden er vrijwel altijd al meer dan een half jaar zware problemen in de kwaliteit van de primaire opvoedingsomgeving én vormde de omgeving voor deze leerlingen altijd een zeer grote risicofactor.

Uit de gedragsvragenlijsten (SDQ) die zijn ingevuld bij de aanvang van School2Care blijkt tevens de zwaarte van de problematiek bij deze groep leerlingen. Verwijzers en docenten scoren (vrijwel) alle leerlingen voor wie ze een gedragsvragenlijst hebben ingevuld als verhoogd (klinisch) op het totaal. Dit betreft dan met name de schalen gedragsproblemen, aandachtstekort / hyperactiviteit en problemen met pro-sociaal gedrag. Zeven van de acht leerlingen scoren zichzelf klinisch op één of meer schalen, wat voor leerlingen zeer hoge scores zijn.

Het is belangrijk om meer te leren over welke aanpak werkt voor welke doelgroep, zodat tijdig kan worden verwezen en doorplaatsingen voorkomen kunnen worden. Daarom richt een deelstudie van het *scientist practitioner* project zich erop meer te leren over wat werkt voor wie door het beantwoorden van de onderzoeksvraag: *hoe kenmerkt de doelgroep van School2Care zich en zijn de aard en ernst van de problematiek en de behandelmotivatie van de leerlingen voorspellend voor uitstroom richting onderwijs / arbeid dan wel residentiële zorg / JJI?*

RESULTATEN PILOTGROEP

De 38 overgebleven leerlingen zijn meegenomen in de pilot. 15 van hen zijn al uitgestroomd, na een traject van gemiddeld zes maanden (variërend van drie tot tien maanden). 23 van hen zijn nog bij School2Care.

Leerplicht

Van deze 38 leerlingen is informatie opgevraagd bij de leerplicht Amsterdam. 33 leerlingen (87%) zijn per juni 2016 bekend bij de leerplicht in Amsterdam. Vijf leerlingen niet, zij zijn niet (meer) woonachtig in Amsterdam.

Verzuim

Over 19 leerlingen (58%) zijn in het jaar voorafgaand aan hun aanmelding bij School2Care één of meer 16-uurs verzuimmeldingen (16 uur in vier weken) gedaan bij de leerplicht. (Volgens het jaarverslag van de leerplicht was dit in schooljaar 2014-2015 in het VSO gemiddeld 42% en in het VO gemiddeld 9%). Over deze 19 leerlingen samen zijn 122 meldingen gedaan, gemiddeld 6 per persoon, variërend van één tot 33 meldingen per persoon. (Zonder de uitschieter van 33 meldingen zijn het gemiddeld 5 meldingen per persoon).

Schoolwisselingen

17 leerlingen (52%) zijn in het jaar voorafgaand aan hun aanmelding bij School2Care op een andere school ingeschreven. Samen wisselen zij in dat voorafgaande jaar 27 keer van school, gemiddeld twee schoolwisselingen per persoon, variërend van één tot drie wisselingen per persoon.

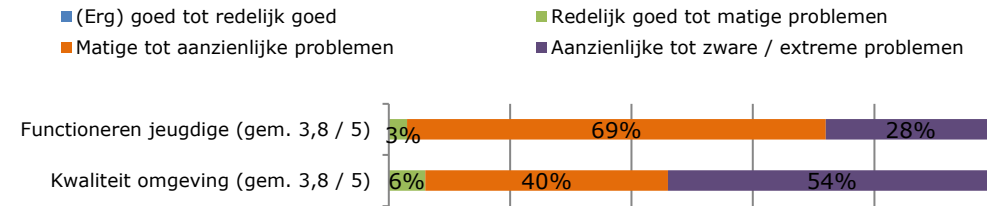
Respons vragenlijsten

Verschillende respondenten hebben vragenlijsten over de leerlingen ingevuld. De respons is zeer hoog.

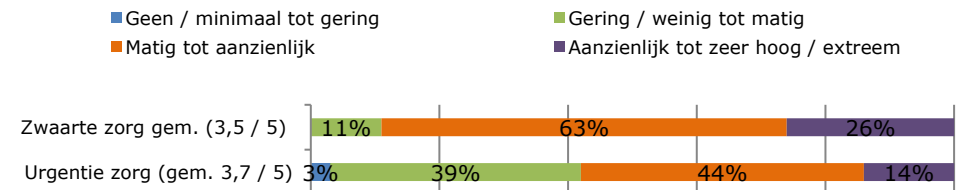
- Gedragswetenschapper 95%
- Leerlingen 92%
- Docenten s2c 92%
- Coaches 87%
- Verwijzers 84%
- Ouders 62%

Ernst van de problematiek (N=36)

Met de Standaard Taxatie Ernst Problematiek (STEP), ingevuld door de gedragswetenschapper, is de ernst van de problematiek bij aanvang gemeten.

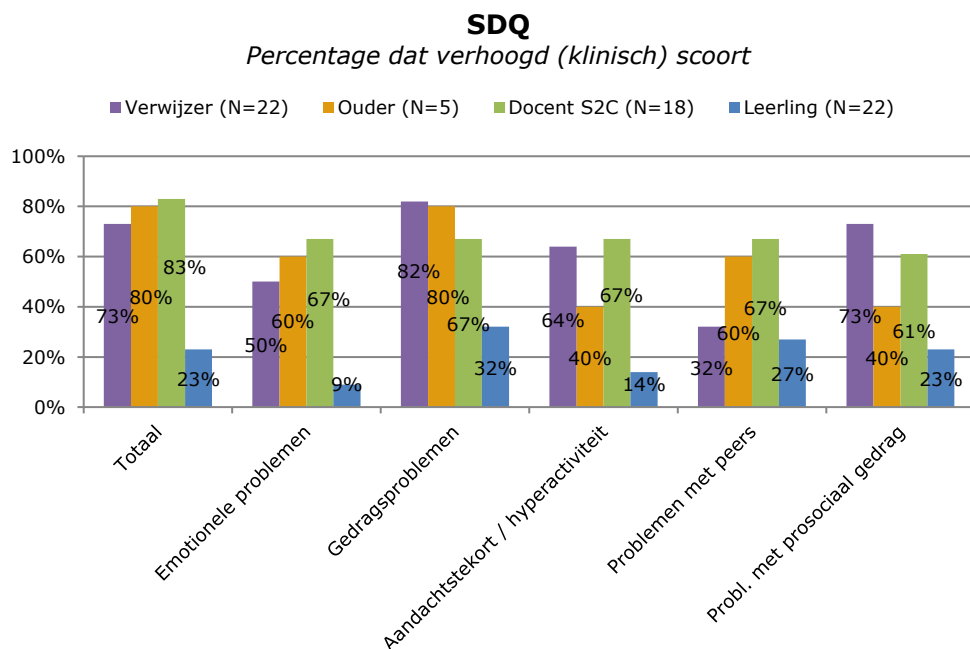
De problematiek van zowel de leerlingen als de omgeving is ernstig. Vrijwel alle leerlingen hebben matige tot aanzienlijke problemen en een flink gedeelte van deze leerlingen heeft zelfs zware / extreme problemen. De problemen bestaan bij alle leerlingen al langer dan zes maanden en bij vrijwel alle leerlingen belemmeren de problemen hun functioneren thuis en bij een groot gedeelte ook op school en in hun omgeving. Bij vrijwel alle leerlingen belemmeren de problemen ook overige gezinsleden en bij een groot gedeelte ook de omgeving. Opvallend is dat er met name ook zeer zware problemen zijn in de kwaliteit van de omgeving. Voor een derde is er matige steun en voor de helft weinig of geheel geen steun bij problemen. Voor drie kwart van de leerlingen vormt de omgeving een grote tot zeer grote risicofactor.

De doelgroep heeft zware zorg nodig. Twee derde van de leerlingen heeft matig tot aanzienlijk zware zorg nodig en een vierde zelfs aanzienlijk tot zeer hoog. 90% van de leerlingen heeft geïndiceerde ambulante zorg of meer nodig en 25% in combinatie met partiel of 24-uurs verblijf. Slechts 9% heeft naar inschatting van de gedragswetenschapper genoeg aan minder dan een half jaar hulpverlening. De inschatting is dat meer dan de helft van de leerlingen zelfs meer dan 12 maanden hulp nodig heeft. De zorg is daarnaast urgent. Voor 14% van de leerlingen moet de hulp binnen 24 uur starten. Voor 44% is dit binnen 5 dagen en voor 39% in elk geval binnen vier weken.

Gedrag

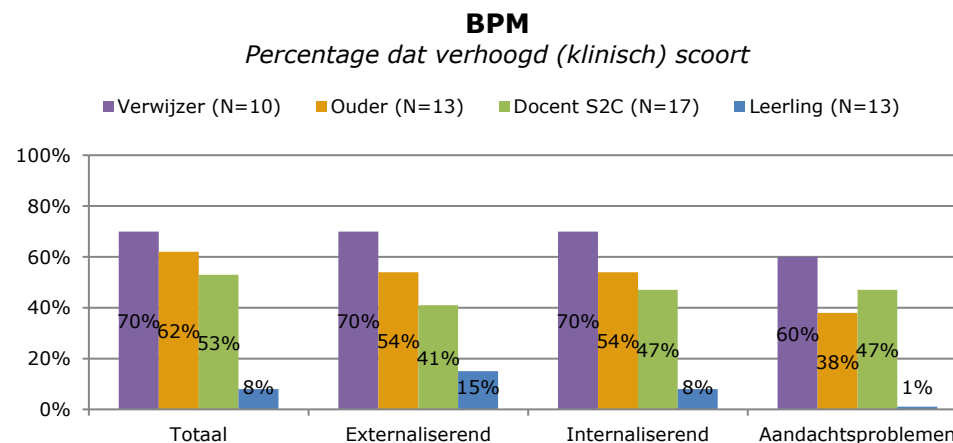
Een belangrijk doel van School2Care is gedragsproblemen verminderen. Vanaf september is met de Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) de gedragsproblematiek bij aanvang gemeten. De verwijzer, ouder/verzorger, docent van School2Care en de jongere zelf zijn hiermee bevraagd.

Een groot gedeelte van de leerlingen scoort ten opzichte van leeftijdsgenoten verhoogd (klinisch) op gedragsproblemen. Bij een fors gedeelte wordt ook door één of meerdere respondenten emotionele problemen geconstateerd. Dit klopt met de doelgroepbeschrijving van School2Care, waarin staat dat achter de gedragsproblemen regelmatig psychische problemen schuilgaan. Opvallend is dat verwijzers bij zeven leerlingen niet verhoogd scoren op gedragsproblemen, terwijl dit wel één van de indicatiecriteria is. Uit nadere analyse blijkt dat zes van deze jongeren wel verhoogd scoren op minimaal één van de andere subschalen.

De aantallen zijn te klein om gegede uitspraken te kunnen doen over verschillen tussen respondenten. Opvallend is wel dat leerlingen zelf in elk geval op alle schalen zeer weinig problemen aangeven. Dit past bij de hypothese dat deze leerlingen weinig inzicht hebben in hun eigen gedrag.

In februari 2016 is in verband met de vergelijkbaarheid met de jeugdzorg^{plus} besloten over te stappen op de verkorte ASEBA lijsten (BPM).

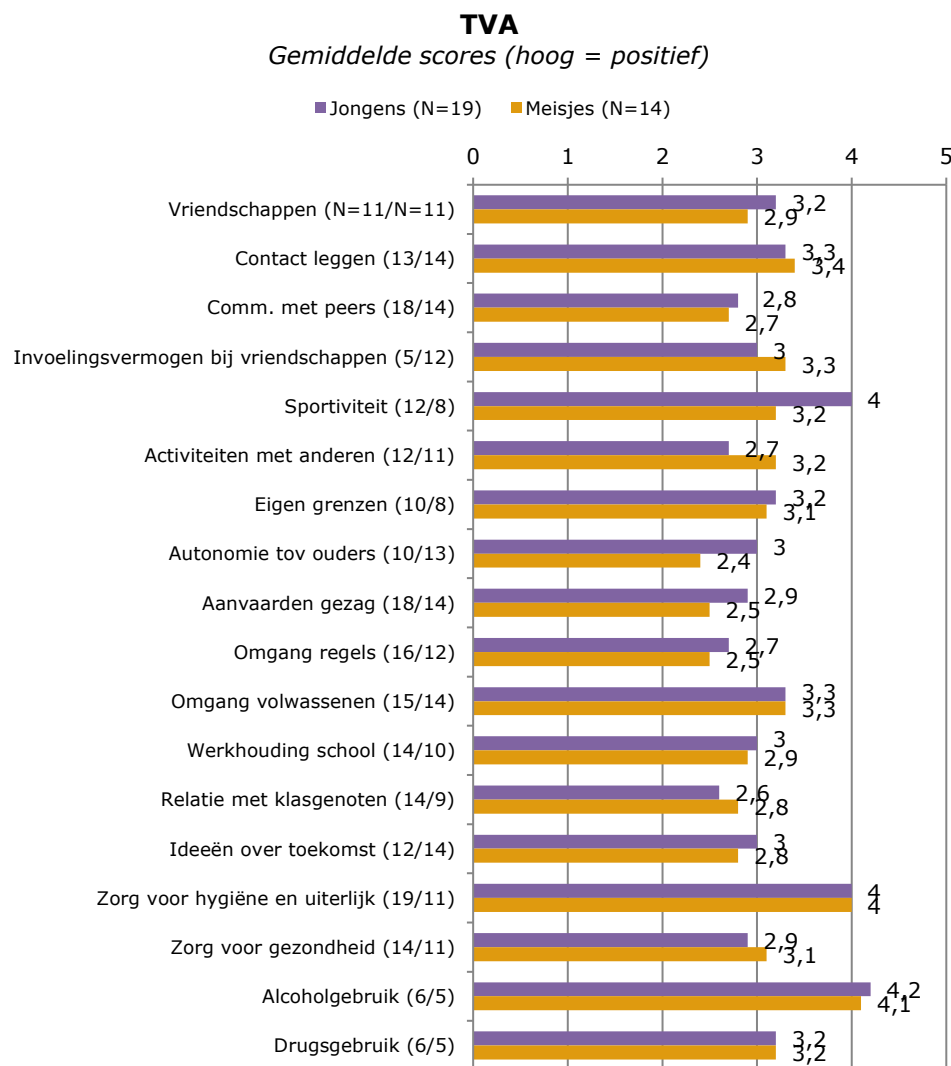

Ook op de BPM scoort een groot gedeelte van de leerlingen ten opzichte van leeftijdsgenoten verhoogd (klinisch), echter wel minder dan de voorgaande groep leerlingen met de SDQ. Het is niet duidelijk of dit aan de doelgroep of aan het instrument ligt. Hiervoor zouden meer metingen uitgevoerd moeten worden.

Er is wel een trend te zien waarbij verwijzers de meeste problematiek aangeven, gevolgd door ouders en docenten van School2Care. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat docenten bij S2C een ander referentiepunt hebben omdat zij dagelijks werken met jongeren met veel gedragsproblemen. Wederom scoren jongeren zichzelf zeer laag.

Vaardigheden

Een ander belangrijk doel van School2Care is het versterken van vaardigheden. Met de Taken en Vaardigheden Adolescenten (TVA), ingevuld door de coach, zijn de vaardigheden van de leerlingen bij aanvang gemeten. Momenteel wordt gewerkt aan normen voor de TVA. Op dit moment zijn de scores alleen beschrijvend.

Belangrijk is om bij de TVA goed te kijken naar de wisselende N per schaal. Zodra een item niet wordt ingevuld doordat deze niet van toepassing is, óf coaches het antwoord niet weten, kan geen schaalscore berekend worden. Met name bij invoelingsvermogen bij vriendschappen valt op dat deze weinig is ingevuld voor jongens. Mogelijk hebben coaches hier bij jongens minder zicht op dan bij meisjes.

Schalen die voor beide vrij laag scoren zijn omgang met regels en communicatie met peers. Schalen die met name voor meiden wat lager scoren zijn autonomie t.o.v. ouders en aanvaarden van gezag en jongens scoren wat lager op hun relatie met klasgenoten.

Alcohol, drugsgebruik en vrije tijd zijn op itemniveau bekeken omdat verwacht wordt dat de doelgroep hier veel problemen ervaart.

Alcohol en drugsgebruik. Er zijn weinig schaalscores berekend voor alcohol en drugsgebruik doordat hier veelal 1 vraag als n.v.t. wordt gescoord. Wanneer op itemniveau gekeken wordt naar de vragen valt op dat leerlingen minder problemen hebben met alcoholgebruik dan met drugsgebruik.

Slechts één jongen en één meisje laat zijn of haar dagelijks functioneren beïnvloeden door alcoholgebruik, terwijl zes van de tien jongens (60%) en vijf van de tien meisjes (50%), zijn of haar dagelijks functioneren in enige of meerdere mate laat beïnvloeden door het gebruik van drugs.

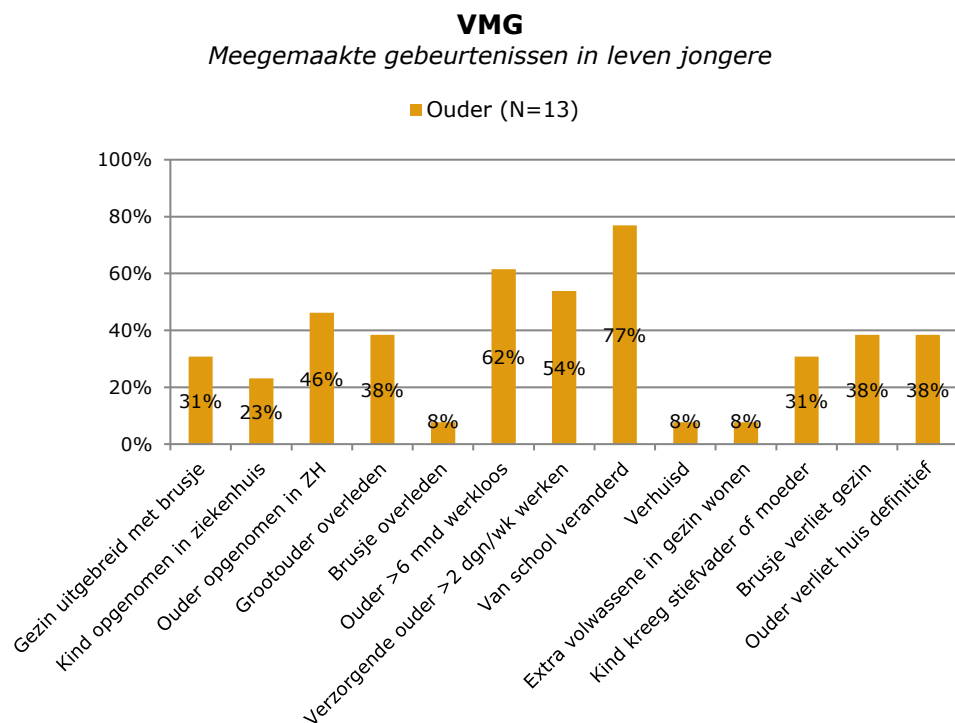
Zeven jongens (64%) en zes meisjes (60%) houden weinig of geen rekening met de risico's van drugsgebruik en twee jongens (18%) en zes meisjes (60%) zorgen er te weinig voor dat zij niet in de problemen komen door drugs.

Vrije tijd. 9 van de 14 jongens (64%) en 5 van de 13 (38%) meisjes gaan niet of geheel niet om met vrienden die een positieve invloed op hen hebben (de rest min of meer).

10 van de 18 jongens (56%) en 4 van de 13 meisjes (31%) ondernemen activiteiten die hen in de problemen brengen met de politie of andere mensen (nog eens 28% van de jongens en 38% van de meisjes min of meer). 47% van de jongens en 25% van de meisjes zal niet of geheel niet weigeren mee te doen als vrije tijdsactiviteiten dreigen uit te lopen op onverantwoorde of criminele activiteiten (nog eens 33% van de jongens en 25% van de meisjes min of meer).

Meegemaakte gebeurtenissen

Verwacht wordt dat de doelgroep van School2Care veel heeft meegemaakt. Met de Vragenlijst meegemaakte gebeurtenissen, ingevuld door de ouder/opvoeder, is het aantal belangrijke gebeurtenissen in het leven van de leerlingen gemeten. Deze vragenlijst is voor 13 leerlingen ingevuld.

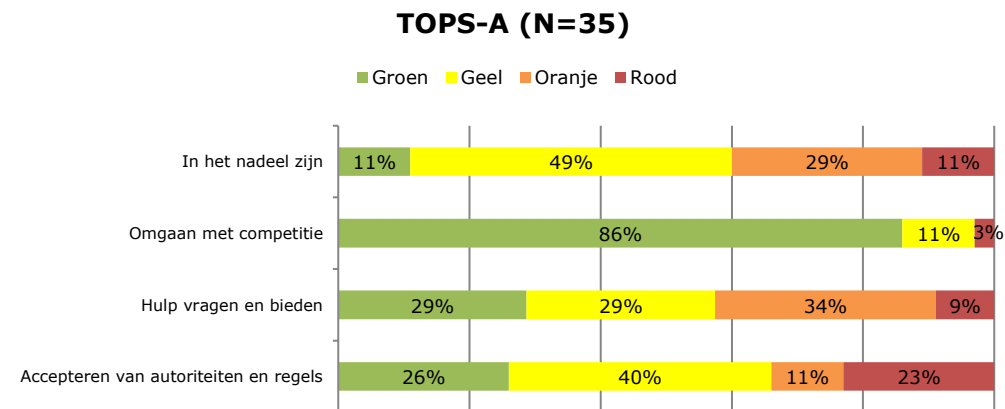
Gemiddeld hebben de leerlingen van School2Care bij aanvang zo'n vijf belangrijke gebeurtenissen meegemaakt. De helft met volgens de ouder voor het kind een positieve lading en de helft met een negatieve. Opvallend is dat meer dan drie kwart van deze groep leerlingen van school veranderd is. Bijna twee derde van de leerlingen heeft te maken (gehad) met een ouder die langdurig werkloos is (geweest). Ook heeft bijna de helft van de leerlingen te maken (gehad) met een ziekenhuisopname van een ouder en een derde van de leerlingen met een ouder die definitief het huis heeft verlaten en een stiefvader of moeder die in het gezin kwam.

Gedrag in sociale situaties

Verwacht wordt dat leerlingen van School2Care veelal moeite hebben om in voor hen problematische sociale situaties (die vaak agressie oproepen), adequaat te reageren. Met de TOPS-A, ingevuld door de leerling, is de mate waarin leerlingen aangeven om te kunnen gaan met dit soort situaties gemeten.

- *In het nadeel zijn:* situaties waarbij leerlingen bv. buitengesloten worden.
- *Omgaan met competitie:* situaties van samenwerken en omgaan met verliezen en winnen.
- *Hulp vragen en bieden:* situaties waarbij leerlingen hulp moeten vragen of kunnen bieden aan een leeftijdsgenoot.
- *Accepteren van autoriteit en regels:* situaties waarin leerlingen moeten omgaan met autoriteiten of regels.

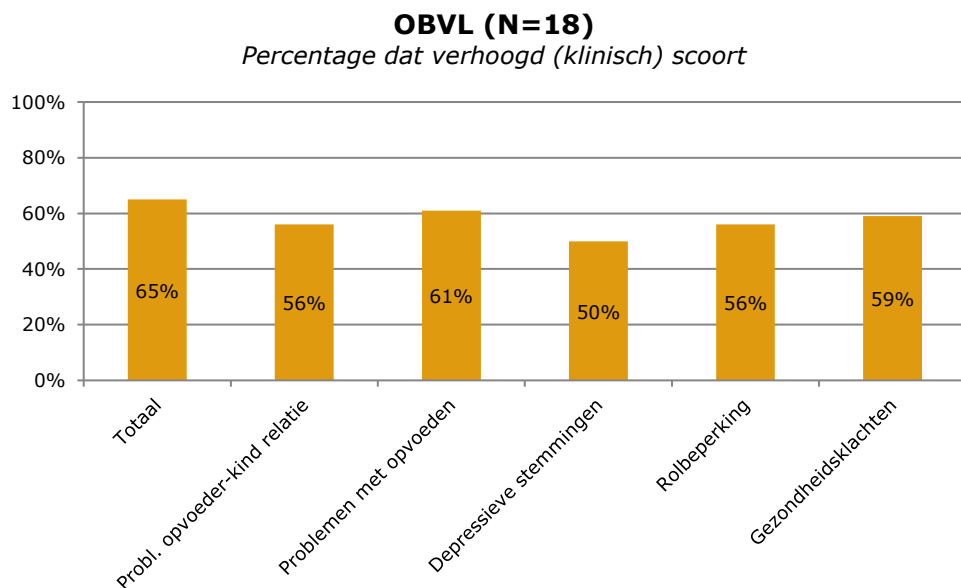
Een hogere score (rood) betekent meer problemen met sociale probleemsituaties en vaak een negatieve (vijandige) reactie op deze situaties. Een lagere score (groen) hangt samen met beter om kunnen gaan met sociale probleemsituaties en minder dysfunctioneel gedrag (minder agressie). Er bestaan nog geen normgroepen voor deze vragenlijst.

Leerlingen geven aan redelijk wat problemen te hebben met situaties waarin zij in het nadeel zijn, waarin zij hulp moeten vragen of bieden of autoriteiten en regels moeten accepteren. Zij geven daarentegen aan weinig problemen te hebben met samenwerken en het omgaan met winnen en verliezen (competitie).

Opvoedbelasting

Verwacht wordt dat door de problematiek van de leerlingen en gezinnen van School2Care, ouders zich zwaarder dan andere ouders belast voelen door de opvoeding. Met de Opvoedbelastingsvragenlijst, ingevuld door de ouder / opvoeder, is de mate waarin zij zich bij aanvang van School2Care door de opvoeding belast voelen gemeten.

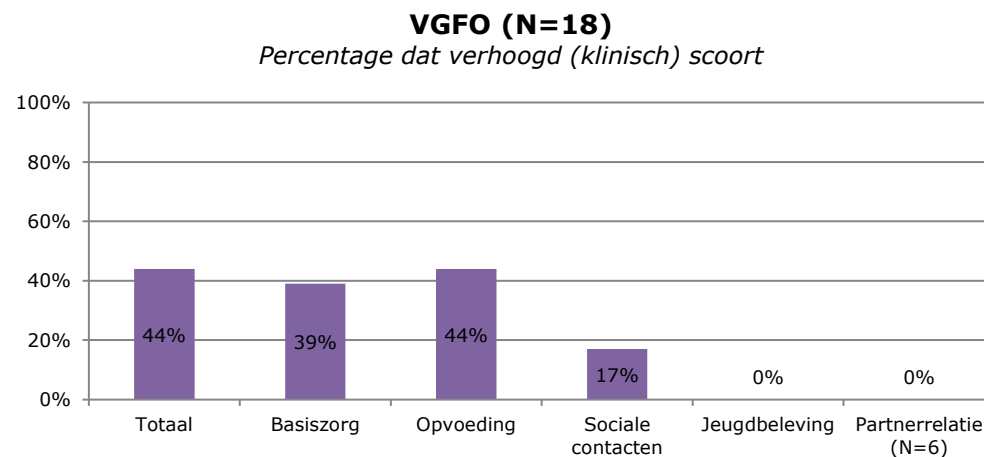
Bijna tweederde van de ouders geeft ten opzichte van andere ouders aan een verhoogde opvoedbelasting te ervaren. Zij ervaren problemen met opvoeden, problemen in de relatie met hun kind en meer dan de helft voelt zich ook beperkt door de opvoeding. Daarnaast scoren veel ouders hoog op gezondheidsklachten of depressieve stemmingen. Van de zes ouders die op de totaalscore niet klinisch scoren, scoren er twee wel klinisch op de schaal problemen opvoeder-kind relatie, en één ouder klinisch op gezondheidsklachten.

Uit de antwoorden op de vragen blijkt dat ouders zeer open geantwoord hebben. 67% voelt zich niet of niet helemaal gelukkig, en 61% vindt dat hij/zij het een beetje of niet goed doet als opvoeder.

Toch geeft ook 66% aan dat zij behoorlijke of goede controle hebben over hun kind en hun kind goed kunnen corrigeren als dat nodig is.

Gezinsfunctioneren

Verwacht wordt dat er niet alleen veel speelt bij de leerlingen, maar ook in de gezinnen. Met de vragenlijst gezinsfunctioneren, ingevuld door de ouder/opvoeder, is de mate van problematiek in het gezinsfunctioneren bij aanvang van School2Care gemeten.

Een flink gedeelte van de ouders ervaart problemen in het gezinsfunctioneren. Voor iets meer dan een derde van de ouders heeft dit te maken met onvoldoende basiszorg (huis onderhouden, maaltijden, kleding, omgaan met geld, contacten met school). Veelal spelen er ook problemen in de opvoeding (aandacht, vrijheid, belonen, regels, contact). Een klein gedeelte van de ouders ervaart problemen in sociale contacten (buren, familie, vrienden). Geen van de ouders ervaart problemen in de eigen beleving van de jeugd of in hun partnerrelatie.

De vragen met betrekking tot sociale steun zijn verder bekeken omdat verwacht werd dat meer ouders hier problemen zouden ervaren. De gezinnen lijken vooral te steunen op familie en vrienden en minder op burens. 78% geeft aan dat vrienden en familieleden steun geven in moeilijke tijden, maar 33% geeft aan weinig of geen familieleden of vrienden te hebben bij wie ze terecht kunnen wanneer er problemen zijn. 78% vindt dat zij weinig of geen beroep kunnen doen op hun burens als ze hulp nodig hebben.

Verder geeft 78% van de ouders aan regelmatig contact te hebben met school en een goed contact te hebben met hun kinderen.

Ervaringen tot nu toe

De pilot heeft veel informatie opgeleverd voor de opzet van het verdere onderzoek en geeft ondanks de soms kleine aantallen een mooi eerste beeld van de doelgroep. De werkwijze heeft zich ontwikkeld tot de volgende:

- Leerling wordt aangemeld. Tijdens de intake legt de gedragswetenschapper het onderzoek uit en tekenen leerling en ouders een toestemmingsverklaring voor deelname
- Verwijzer krijgt per mail een vragenlijst toegestuurd over de leerling
- Leerling wordt binnen twee weken uit de klas gehaald om kennis te maken met de onderzoekers, nogmaals uitleg te krijgen over het onderzoek en voor het invullen van de voormeting
- Docenten en coaches krijgen na zes weken per mail een vragenlijst toegestuurd over de leerling
- De onderzoekers maken een afspraak met ouders voor een huisbezoek om kennis te maken met de onderzoekers, nogmaals uitleg te krijgen over het onderzoek en voor het invullen van de voormeting

Leerlingen. Het werkt goed om hen individueel de vragenlijsten te laten invullen. Een respons van 92% op de voormeting is zeer hoog. Ook helpt dit bij het serieus antwoord geven. Individueel stellen de leerlingen serieuze vragen en zij geven aan het wel fijn te vinden even uit de klas te zijn. Het invullen van de vragenlijstenduurde meestal 20 tot soms 30 minuten. Dat blijkt ook wel de maximale duur te zijn om de aandacht er goed bij te kunnen houden. Er werd expliciet aandacht besteed aan de anonimiteit van de lijsten. Opvallend was dat een aantal leerlingen in eerste instantie wantrouwend tegenover de anonimiteit stond, blijkend uit hun vragen hierover. Na de uitleg waren leerlingen over het algemeen gerustgesteld.

Ouders. Het laten invullen van de vragenlijsten door ouders direct na de intake bleek niet prettig te werken. De intake is vaak een spannend moment voor ouders en kan in verband met de vele aanwezigen (professioneel en sociaal netwerk) al vrij lang duren. Daarom is besloten ouders wel over het onderzoek te vertellen, maar pas later bij hen thuis of op een andere gewenste locatie langs te gaan om de vragenlijsten in te vullen. Tijdens de voormeting bleken negen leerlingen op een leefgroep of in een pleeggezin te wonen. Deze opvoeders zijn niet meegenomen in verband met de wisselende opvoeders of te korte verblijfsduur. Bij negen ouders is het niet gelukt de vragenlijsten af te nemen doordat het niet lukte een afspraak te maken of er sprake was van een taalbarrière. Slechts twee ouders gaven aan niet te willen meewerken.

Conclusies

Hoewel de pilot een kleine groep leerlingen betreft (N=48) heeft het veel informatie opgeleverd. Ten eerste blijkt het belang van het goed onderzoeken van de leerlingen voor wie een gesloten plaatsing toch passender bleek. Uit deze eerste analyse blijkt al duidelijk de ernst van de problemen van deze leerlingen, met name in de kwaliteit van de omgeving, en de urgente en zware zorg die nodig was. Door deze groep te onderzoeken leren we steeds meer over hoe tijdig kan worden verwezen en doorplaatsingen voorkomen kunnen worden.

Verder kan al voorzichtig geconcludeerd worden dat School2Care de complexe doelgroep in huis heeft voor wie de aanpak ontwikkeld is. 58% van de leerlingen hebben in het jaar voorafgaand aan S2C 16-uurs verzuimmeldingen (gemiddeld vijf per persoon) en 52% schoolwisselingen (gemiddeld twee). Ook zijn er ernstige problemen in het functioneren (veel gedragsproblemen, weinig inzicht in eigen gedrag, regelmatig problemen met alcohol / drugs en in de vrije tijd) maar ook in de kwaliteit van de omgeving (hoge opvoedbelasting, problemen met opvoeden). De leerlingen hebben vaak veel meegemaakt (wisselingen van school, werkloosheid en ziekenhuisopnames van een ouder, ouder die het huis verlaat etc.) en hebben zware en veelal urgente zorg nodig.

Het vervolg

Op basis van de pilot wordt de definitieve vragenlijstenduur en werkwijze voor de effectstudie vastgesteld. Daarnaast worden de gegevens uit de vragenlijsten aangevuld met dossieronderzoek, informatie uit databases van leerplicht en justitie en interviews met leerlingen, ouders en betrokken professionals.

Het *scientist practitioner* project richt zich op de volgende deelstudies:

- Literatuurstudie: werkzame elementen en effectiviteit van *school-based*, multimodale aanpakken
- Doelgroepstudie: kenmerken doelgroep en specifiek uitvallers
- De aanpak: belangrijkste werkzame elementen van School2Care volgens betrokkenen. Kwaliteit van de werkaliantie tussen coach en leerling.
- Effectstudie: verschillen in uitkomsten tussen School2Care, Jeugdzorg^{plus} en een lichter onderwijs zorg arrangement.
- De mogelijkheid van een kosteneffectiviteitsvergelijking tussen School2Care en Jeugdzorg^{plus} wordt verkend.

Voor meer informatie over het onderzoek: Sanne Pronk, s.pronk@altra.nl